

Kommunala föreskrifter

Grundvattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Hyndevad vattentäkt

Fastställd	2021-02-04
Fastställd av	Kommunfullmäktige
Diarienummer	KSKF/2019:416
Gäller från och med	2021-03-05
Gäller till och med	Tills vidare
Dokumentansvarig	Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Beslut.....	3
§ 1 Vattentäktzon.....	3
§ 2 Petroleumprodukter och för grund- eller ytvattnet skadliga kemiska produkter.....	3
§ 3 Bekämpningsmedel.....	3
§ 4 Växtnäringsämnen.....	4
§ 5 Miljöfarlig verksamhet.....	4
§ 6 Avloppsvatten.....	5
§ 7 Tvätt av motordrivna fordon och arbetsmaskiner.....	5
§ 8 Vägar.....	5
§ 9 Avfall, förorenade massor och upplag.....	5
§ 10 Täkt, schaktnings- och underjordsarbeten.....	6
§ 11 Energianläggningar.....	7
§ 12 Enskilda grundvattentäkter.....	7
§ 13 Skogsbruk.....	8
§ 14 Skyltning.....	8
§ 15 Allmänna bestämmelser.....	8
§ 16 Övergångsbestämmelser.....	8
Beslutsunderlag.....	9
Allmänt om Hyndevad vattentäkt.....	9
Syftet med vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna.....	9
Riskanalys.....	10
Vattentäktens skyddsvärde.....	10
Vattenskyddsområdets avgränsning.....	10
Vattentäktzon.....	10
Primär skyddszon.....	10
Sekundär skyddszon.....	11

Redogörelse för ärendet.....	11
Lagstöd.....	12
Bedömning.....	12
Allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna.....	13
Ikraftträdande.....	13
Påföljder.....	13
Miljöbalkens allmänna hänsynsregler.....	13
Behov av ytterligare åtgärder utöver skyddsföreskrifterna.....	13
Anmälan om olyckshändelse.....	14
Tillsyn.....	14
Tillstånd.....	14
Dispens från meddelade skyddsföreskrifter.....	14
Ersättning.....	14
Undvika dubbelreglering.....	15
Övrig och ny lagstiftning.....	15
Befintliga verksamheter med tillstånd.....	15
Uppsättning av skyltar och stängsel.....	15
Hur man överklagar.....	16
Definitioner av vissa begrepp.....	17

Bilagor

Bilaga 1: a-c) Kartor över vattenskyddsområde med zonindelning

Beslut

Med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige i Eskilstuna kommun om grundvattenskyddsområde för Hyndevad vattentäkt i Eskilstuna kommun. Grundvattenskyddsområdets omfattning framgår av bifogade kartor, se bilaga 1a-c.

Med stöd av 7 kap. 22 och 30 §§ miljöbalken beslutar kommunfullmäktige att nedan angivna skyddsföreskrifter ska gälla inom grundvattenskyddsområdet.

Föreskrifterna träder ikraft 2021-03-05 och gäller omedelbart även om de överklagas.

§ 1 Vattentäktsszon

Inom vattentäktsszonen är all annan verksamhet än vattentäktssverksamhet förbjuden. Marken inom detta område får endast disponeras av vattentäktssinnehavaren.

§ 2 Petroleumprodukter och för grund- eller ytvattnet skadliga kemiska produkter

Primär och sekundär skyddszon

Cisterner och lösa behållare, med tillhörande ledningar, som saknar nederbördsskydd och sekundärt skydd som rymmer hela den lagrade volymen är förbjudna. Undantaget från förbudet är förvaring av drivmedel i bränsletankar i fordon och arbetsmaskiner i bruk om det sker under uppsikt.

Hantering av sammanlagt mer än 250 l petroleumprodukter och övriga för grund- eller ytvattnet skadliga kemiska produkter får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Undantaget från kravet på tillstånd är:

- transport av petroleumprodukter och övriga för grund- eller ytvattnet skadliga kemiska produkter
- förvaring av drivmedel i motordrivna fordon och i arbetsmaskiner som är i bruk, om det sker under uppsikt

§ 3 Bekämpningsmedel

Primär skyddszon

Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel samt privat spridning av kemiska bekämpningsmedel utomhus är förbjuden. Undantaget från förbudet är transport av bekämpningsmedel samt användning av bekämpningsmedel för punktsanering mot ohyra och skadedjur som innebär olägenhet för människors hälsa.

Yrkesmässig jord- eller vattenslagning av bekämpningsmedelsbehandlade plantor är förbjuden.

Sekundär skyddszon

Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Undantaget från tillståndsplikten är transport av bekämpningsmedel samt användning av bekämpningsmedel för punktsanering mot ohyra och skadedjur som innebär olägenhet för människors hälsa.

Yrkesmässig jord- eller vattenslagning av bekämpningsmedelsbehandlade plantor är förbjuden.

§ 4 Växtnäringsämnen

Primär och sekundär skyddszon

Yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Undantaget från tillståndsplikten är transport av växtnäringsämnen.

Lagring av växtnäringsämnen utan tät anläggning är förbjuden.

§ 5 Miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon

Etablering av miljöfarlig verksamhet som är tillståndspliktig A- eller B-verksamhet eller anmälningspliktig C-verksamhet enligt miljöbalken är förbjuden. Undantaget från förbudet är miljöfarlig verksamhet som enbart medför miljöpåverkan från luftutsläpp, buller, skakningar eller ljus.

Etablering av miljöfarlig verksamhet, som inte är tillstånds- eller anmälningspliktig A- B- eller C-verksamhet enligt miljöbalken får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Undantaget från förbudet är miljöfarlig verksamhet som enbart medför miljöpåverkan från luftutsläpp, buller, skakningar eller ljus.

Etablering av brandövningsplats är förbjuden.

Sekundär skyddszon

Etablering av miljöfarlig verksamhet, som inte är tillstånds- eller anmälningspliktig A- B- eller C-verksamhet enligt miljöbalken får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Undantaget från förbudet är miljöfarlig verksamhet som enbart medför miljöpåverkan från luftutsläpp, buller, skakningar eller ljus.

Etablering av brandövningsplats är förbjuden.

§ 6 Avloppsvatten

Primär skyddszon

Nyetabletering av avloppsanläggning med utsläpp eller infiltration av spillvatten i mark eller i vatten är förbjuden.

Ändring av befintlig avloppsanläggning med utsläpp eller infiltration av spillvatten i mark eller i vatten får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Ny avledning av dagvatten från ytor utanför primär skyddszon till primär skyddszon får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Sekundär skyddszon

Nyetabletering av avloppsanläggning med utsläpp eller infiltration av spillvatten i mark eller i vatten får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Ändring av befintlig avloppsanläggning med utsläpp eller infiltration av spillvatten i mark eller i vatten får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Ny avledning av dagvatten från ytor utanför vattenskyddsområdet till sekundär skyddszon får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

§ 7 Tvätt av motordrivna fordon och arbetsmaskiner

Primär och sekundär skyddszon

Tvätt av motordrivna fordon och arbetsmaskiner med användning av avfettningsmedel, rengöringsmedel eller tvättmedel på plats där tvättvattnet direkt eller indirekt kan infiltrera i marken utan föregående rening är förbjuden.

§ 8 Vägar

Primär och sekundär skyddszon

Nyanläggning av väg får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Undantaget är skogsbilväg samt sådan väg där vägplan har upprättats och godkänts.

§ 9 Avfall, förorenade massor och upplag

Primär skyddszon

Deponering av avfall är förbjudet.

Upplag av avfall, förorenade massor samt massor med okänt föroreningsinnehåll är förbjudet.

Undantaget från förbudet i första och andra stycket är inert avfall och trädgårdsavfall. Undantaget från förbudet i första och andra stycket är också komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, som läggs i hushållskompost på den egna fastigheten.

Upplag av inert avfall kräver tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Mellanlagring av farligt avfall är förbjudet. Undantaget från förbudet är tillfällig förvaring av farligt avfall som har uppkommit i den primära skyddszonen, i väntan på borttransport, om förvaringen sker på plats som är utrustad med nederbördsskydd och sekundärt skydd som rymmer hela den lagrade volymen.

Upplag av asfalt, oljegrus, och vägsalt är förbjudet.

Upplag av snö från områden utanför den primära skyddszonen är förbjudet.

Sekundär skyddszon

Upplag av avfall, förorenade massor samt massor med okänt föroreningsinnehåll kräver tillstånd från tillsynsmyndigheten. Undantaget från tillståndsplikten är trädgårdsavfall. Undantaget från tillståndsplikten är också komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, som läggs i hushållskompost på den egna fastigheten.

Mellanlagring av farligt avfall får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Upplag av asfalt, oljegrus, och vägsalt kräver tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Upplag av snö från områden utanför den primära och sekundära skyddszonen kräver tillstånd från tillsynsmyndigheten.

§ 10 Täkt, schaktnings- och underjordsarbeten

Primär skyddszon

Nyetablering och utvidgning av täktverksamhet, inklusive husbehovstäkt är förbjuden.

Schaktningsarbeten omfattande mer än 100 m² och till ett medeldjup på mer än 0,5 m får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Maskinell borrhning, pålning och spontning i mark och vatten får inte utföras utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Undantaget från tillståndsplikten är:

- arbeten som är nödvändiga att utföra genast till följd av en skada eller för att förebygga skada som drabbar elproduktionen, trafiksäkerheten eller framkomligheten på allmän väg, om tillsynsmyndigheten genast underrättas om genomförda åtgärder samt vidtagna skyddsåtgärder för att förhindra skada på vattentäkten.
- underhåll av markavvattningsanläggningar
- normal drift och underhåll av vägar och ledningar

Sekundär skyddszon

Nyetablering och utvidgning av befintlig täkt till nivå lägre än 3 meter ovan grundvattenytan är förbjuden. Husbehovstäktverksamhet över grundvattenytan är undantaget från förbudet men får inte bedrivas utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Schaktningsarbeten omfattande mer än 100 m² och till ett medeldjup på mer än 0,5 m får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Maskinell borrhning, pålning och spontning i mark och vatten får inte utföras utan tillstånd från tillsynsmyndigheten. Undantaget från tillståndsplikten är:

- arbeten som är nödvändiga att utföra genast till följd av en skada eller för att förebygga skada som drabbar elproduktionen, trafiksäkerheten eller framkomligheten på allmän väg, om tillsynsmyndigheten genast underrättas om genomförda åtgärder samt vidtagna skyddsåtgärder för att förhindra skada på vattentäkten.
- underhåll av markavvattningsanläggningar
- normal drift och underhåll av vägar och ledningar

§ 11 Energianläggningar

Primär skyddszon

Nyetablering av anläggning samt utvidgning av befintlig anläggning för utvinning eller lagring av energi i jord, berg och vatten är förbjuden.

Annan ändring av anläggning för utvinning eller lagring av energi i jord, berg eller vatten får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Sekundär skyddszon

Nyetablering och ändring av anläggning för utvinning eller lagring av energi i jord, berg eller vatten får inte ske utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

§ 12 Enskilda grundvattentäkter

Primär skyddszon

Nyetablering av brunn för enskild grundvattentäkt är förbjuden.

Sekundär skyddszon

Nyetablering av brunn för enskild grundvattentäkt kräver tillstånd från tillsynsmyndigheten.

§ 13 Skogsbruk

Primär och sekundär skyddszon

Permanent upplag (mer än 6 månader) av timmer, bark, flis, spån och massaved är förbjudet. Undantaget från förbudet är lagring av ved för vedeldning för husbehov.

Bevattning av timmer är förbjudet.

§ 14 Skyltning

Vid väggräns till vattenskyddsområdet och vid riskfyllda platser längs vägar i området skall skyltar sättas upp som märker ut vattenskyddsområdet. Annars mark får tas i anspråk för uppsättning av skylt. Huvudmannen för vattentäkten ansvarar för att vattenskyddsområdet märks ut med skyltar.

§ 15 Allmänna bestämmelser

I det fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter får verksamheten eller åtgärden inte bedrivas eller vidtas utan ett sådant tillstånd. För tillståndspliktig verksamhet eller åtgärd ska skriftlig ansökan lämnas till tillsynsmyndigheten. Tillstånd kan förenas med särskilda villkor.

Om särskilda skäl finns, och under förutsättning att det inte motverkar syftet med skyddet, kan tillsynsmyndigheten medge dispens från förbud enligt dessa föreskrifter. Dispens kan förenas med särskilda villkor.

En tillståndsansökan eller en dispensansökan ska innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma omfattning och risk för påverkan på grundvattnet.

Tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt miljöbalkens 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap. (vattenverksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken.

§ 16 Övergångsbestämmelser

För befintliga anläggningar och verksamheter träder föreskrivna förbud och föreskrivna krav på anmälningsplikt och tillståndsplikt ikraft två år efter att dessa skyddsföreskrifter fastställts. Därefter får verksamhet eller anläggning som omfattas av förbud inte bedrivas. Vidare får verksamhet eller anläggning som omfattas av tillståndsplikt enligt dessa föreskrifter inte bedrivas efter denna tidpunkt om inte tillståndsplikten uppfylls.

Beslutsunderlag

Allmänt om Hyndevad vattentäkt

Hyndevad vattentäkt, som är Eskilstuna kommuns huvudvattentäkt, baserar sitt uttag på grundvatten i Strömsholmsåsen, ca 6 km sydväst om Eskilstuna centrum, vilket förstärks genom konstgjord infiltration med ytvatten från Hyndevadsån. Strömsholmsåsen är en isälvavlagring sand- och grusavlagringar med hög vattenförande kapacitet. Vattentäkten är ansluten till Hyndevad vattenverk och svarar för vattenförsörjningen till ca 85 000 personer inom kommunen. Någon alternativ reservvattentäkt, utöver grundvattenmagasinet i åsen, saknas i dagsläget vilket än mer stärker betydelsen av en tryggad dricksvattenförsörjning vid Hyndevad.

Ett befintligt vattenskyddsområde från 1980 finns fastställt för grundvattenskyddet. Befintligt grundvattenskyddsområde bedöms dock ha en begränsad utbredning, framför allt åt norr där delar av aktuellt grundvattenmagasin inte omfattas av skyddsområdet. I samband med fastställande av nytt skyddsområde ska befintligt grundvattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter, fastställda av vattendomstolen vid Stockholms Tingsrätt 1980, upphävas.

Under 2014 fastställdes ett skyddsområde för ytvattenskyddet, som omfattar bl.a. Hyndevadsån och Östra Hjälmarén, av kommunfullmäktige i Eskilstuna kommun. Delar av grundvattenmagasinet ligger inom ytvattenskyddsområdets gräns, främst inom dess tertiära skyddszon. Varken områden med uttagsbrunnar eller infiltrationsbassänger omfattas dock fullt ut av ytvattenskyddsområdet.

Syftet med vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna

Syftet med framtagandet av grundvattenskyddsområde och skyddsföreskrifter är att skydda vattentäkten och tillhörande grundvattenmagasin i ett långsiktigt perspektiv. Skyddsområdet utgör ett verktyg för att aktivt kunna minimera riskkällor och att verka för en säkrare dricksvattenförsörjning.

Skyddsföreskrifterna ska dels förtydliga och konkretisera miljöbalkens krav på försiktighetsmått som allmänt gäller inom vattenskyddsområden, dels föreskriva de inskränkningar i markanvändningen kring Hyndevad vattentäkt som behövs utifrån de speciella förutsättningar som råder i området.

Bakgrund till föreliggande arbete är att upprättat nytt vattenskyddsområde och tillhörande skyddsföreskrifter för grundvattenskyddet ska uppfylla dagens rekommendationer på utbredning och utformning av skyddsföreskrifter som återfinns i Havs- och vattenmyndighetens gällande råd och anvisningar för vattenskyddsområden.

Riskanalys

Det tekniska underlaget med tillhörande riskanalys har legat till grund för de skyddsföreskrifter som har tagits fram. Vattenskyddsföreskrifter är bara ett av alla verktyg som kan behövas för att reducera risker för vattentäkten. Det är inte alla risker som enkelt kan regleras i skyddsföreskrifterna. Andra åtgärder såsom beredskapsplaner och åtgärder vid vägdike (t.ex. sedimenteringsdammar), kan också krävas för att erhålla ett tillräckligt gott skydd för vattentäkten.

Vattentäktens skyddsvärde

Enligt Naturvårdsverkets handbok om vattenskyddsområde 2010:5 anses Hyndevad vattentäkt ha extremt stort skyddsvärde som viktig allmän vattentäkt där det saknas reservvattentäkt.

Vattenskyddsområdets avgränsning

Det föreslagna vattenskyddsområdet sträcker sig både norr och söder om Hyndevadsån och är indelat i vattentäktszon, primär skyddszon och sekundär skyddszon enligt kartor i Bilaga 1a-c.

Vattentäktszon

Syftet med vattentäktszonen är att säkra ett effektivt närskydd för en vattentäkt. Principen är att området ska vara otillgängligt för andra än verksamhetsutövaren och enbart vattentäktsverksamhet ska förekomma. Två vattentäktszoner föreslås norr om Hyndevadsån. En sammanhängande vattentäktszon för brunnarna i det primära uttagsområdet och för infiltrationsbassänger, vilken omfattar det nuvarande inhägnade området söder om väg 230, samt en vattentäktszon vid Brunn 1, vilken omfattar det lokalt inhägnade området kring brunnen.

Primär skyddszon

Syftet med en primär skyddszon är att skapa ett rådrum i såväl tid som rum för räddningstjänst och för eventuellt andra motåtgärder i händelse av akut förorening i marken. Havs- och vattenmyndighetens rekommendation är att uppehållstiden för grundvatten från zonens yttre gräns ska uppgå till minst 100 dygn.

Området för primär skyddszon omfattar ett sammanhängande ca 1,55 km² stort område, inklusive vattentäktszon, och innefattar både tidigare brunnnsområde och inre skyddszon. Primär skyddszon omfattar de delar av isälvsavlagringen som för vattentäkten utgör aktuellt grundvattenmagasin. Grundvattenmagasinet begränsas av vattendelare, i norr på norra sidan Hyndevadsån i höjd med Badvägen/Bandavägen öster om Borsöknasjön och i söder på södra sidan av ån strax norr om Husby-Rekarne kyrka. Nu föreslagna primär skyddszon innefattar således även de delar av isälvsavlagringen som på södra sidan av ån har en tydlig grundvattenströmning i riktning norrut mot uttagsbrunnarna. Detta område kan bli aktuellt som ett kompletterande infiltrationsområde i framtiden. Primär

skyddszon inkluderar även områden vid sidan av isälvsavlagringen där jordlagren består av sandavlagringar med hög genomsläpplighet samt områden där isälvsavlagringen och grundvattenmagasinet tros återfinnas under tätare jordlager. Primär zon omfattar även en strandzon längs med Borsöknasjöns östra kant som sträcker sig 10 m ut i sjön.

Sekundär skyddszon

Den sekundära zonen syftar till att bibehålla en god grundvattenkvalitet. Zonen syftar även till att tydliggöra vattenskyddsområdets planmässiga betydelse så att hänsyn tas till vattenskyddet i samband med nyetableringar inom vattentäktens närområde samt till att tydliggöra för boende och verksamhetsutövare att de bor/verkar inom vattentäktens närområde och att deras verksamheter kan, om än långsiktigt, ha betydelse för vattenkvaliteten.

Havs- och vattenmyndighetens rekommendation är att uppehållstiden för grundvatten från zonens yttre gräns ska uppgå till minst 1 år. Föreslagen sekundär skyddszon begränsas huvudsakligen av bedömda grundvattendelare och topografiska höjdryggar, där strömningstider från yttersta gräns inom mot uttagsområdena troligen både kan vara något längre eller kortare än 1 år. Den sekundära zonen, tillsammans med den primära zonen, omfattar de områden som i stort kan antas bidra till grundvattenbildningen i åsen.

Sekundär skyddszon utgörs av ett större sammanhängande område (ca 3,1 km²) kring den primära skyddszonen och innefattar hela tidigare yttre skyddszon. Zonen inkluderar de till åsen närmast intilliggande områdena vilka bedöms ha en naturlig grundvattenströmning in mot isälvsavlagringen. Även omkringliggande områden med genomsläppliga jordar där en grundvattenströmning in mot uttagsbrunnarna bedöms kunna genereras vid en situation med större grundvattenuttag omfattas av sekundär skyddszon. Därtill är även områden på omkringliggande höjdparter med avrinning mot åsen inkluderade i zonen.

Sekundär skyddszon inkluderar även Borsöknasjön då infiltration från sjön till grundvattenmagasinet inte kan uteslutas och då sjöns tätare bottenskikt bör skyddas.

Redogörelse för ärendet

Samråd har skett med myndigheter, nämnder, LRF och sakägare. I beslutsprotokoll för detta beslut § 1, 2021-02-04, dnr KSKF/2020:416 framgår en längre redogörelse för ärendet. I samrådsredogörelsen för de två genomförda samråden framgår alla synpunkter och bemötande av dessa synpunkter samt hur föreskrifterna har ändrats.

Kommunen har beaktat de huvudsakliga synpunkter som kommit in under samrådsfasen och har justerat skyddsföreskrifterna så långt det är möjligt utan att skyddet för vattentäkten äventyras.

Lagstöd

Enligt 7 kap 21 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommun förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

För ett vattenskyddsområde ska, enligt 7 kap 22 § miljöbalken, länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området. Om det behövs, får länsstyrelsen eller kommunen föreskriva att skyltar eller stängsel skall sättas upp och att annans mark får tas i anspråk för detta.

Enligt 7 kap 30 § miljöbalken får kommunen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett vattenskyddsområde om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Bedömning

Grundvattenskyddsområdet för Hyndevad vattentäkt har i huvudsak utformats enligt Havs- och vattenmyndighetens (tidigare Naturvårdsverkets) anvisningar. Det föreslagna grundvattenskyddsområdet för Hyndevad vattentäkt baseras på de lokala geologiska och hydrogeologiska förhållandena, på strömningstider i grundvattenmagasinet samt på utförd riskanalys. Utförlig beskrivning kring avgränsningen av zonerna finns i det tekniska underlaget. Föreslagen områdesavgränsning och indelning i skyddszoner bedöms vara väl motiverad utifrån lokala hydrogeologiska förhållanden.

Det tekniska underlaget med tillhörande riskanalys och bedömda framtida risker har legat till grund för de skyddsföreskrifter som har tagits fram. Föreskrifterna bedöms inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Föreskrifterna anses vara rimliga och miljömässigt motiverade samt anpassade för att uppnå syftet med vattenskyddsområdet. De förtydligar och konkretiserar miljöbalkens krav på försiktighetsmått och bedöms vara förenliga med hushållningsbestämmelserna i miljöbalken.

Genom beslut om nytt vattenskyddsområde stärks skyddet för grundvattenförekomsten och dess betydelse tydliggörs i exempelvis samhällsplanering. Vattenskyddsområdet är även ett stöd vid tillsyn och prövning.

Allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna

Ikraftträdande

Föreskrifterna träder ikraft 2021-03-05. Enligt 7 kap. 22 och 30 §§ miljöbalken ska föreskrifterna gälla omedelbart även om de överklagas.

Påföljder

Bestämmelser om straff vid överträdelse av dessa föreskrifter finns i 29 kap. miljöbalken.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap finns allmänna hänsynsregler som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en grundvattentillgång utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Behov av ytterligare åtgärder utöver skyddsföreskrifterna

Inom vattenskyddsområdet är skyddsföreskrifter bara en del av möjliga riskreducerande åtgärder. Vissa verksamheter och åtgärder är svåra att reglera i skyddsföreskrifter och måste hanteras på annat sätt. Ofta är det för riskobjekt, för vilka man måste jobba brett med flera olika typer av åtgärder för att nå ett bra skydd utifrån riskbilden. Exempel på detta är risker knutna till befintliga allmänna vägar och det kommunala VA-nätet.

Väg 230, väg 736 och väg 214 med hög trafikbelastning passerar tvärs över eller i nära anslutning till grundvattenmagasinet. Marken inom framför allt primär skyddszon är vid de här passagerna mycket sårbar till följd av genomsläppliga sand- och gruslager och avsaknad naturligt skydd i form av ovanliggande tätare jordlager. Störst risk bedöms vara förknippad med eventuellt föroreningsutsläpp i samband med olycka. Det är således viktigt att vattenskyddet ses över för dessa vägpartier, där erforderliga skyddsåtgärder kan omfatta både riskreducerande åtgärder, så som vägräcken, sänkt hastighet, skyltning etc., liksom skadereducerande åtgärder, så som täta diken, uppsamlingsdammar, saneringsbrunnar etc. Det är också nödvändigt att status på befintliga skyddsåtgärder ses över, att underhåll sker kontinuerligt och att aktuella beredskaps- och insatsplaner finns upprättade.

Risker förknippade med det kommunala VA-nätet bör hanteras genom ett aktivt förbättringsarbete utifrån upprättade åtgärdsplaner samt inom ramen för kommunala policys eller liknande.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om det. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112, kommunens miljöförvaltning samt vattentäktens huvudman.

Tillsyn

Enligt Miljötillsynsförordningen är den kommunala nämnden, som kommunfullmäktige utser att ha ansvar för tillsyn enligt miljöbalken, tillsynsmyndighet över vattenskyddsområdet med tillhörande skyddsföreskrifter, eftersom vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna har fastställts av Eskilstuna kommun.

Tillstånd

När tillstånd krävs för en verksamhet enligt dessa föreskrifter, får sådant medges av tillsynsmyndigheten (den kommunala miljönämnden). Krav på tillstånd används då man vill kontrollera förutsättningarna för hur en verksamhet eller åtgärd bedrivs inom ett vattenskyddsområde. Man får inte påbörja den tillståndspliktiga åtgärden innan tillstånd har erhållits. Tillståndets giltighet kan tidsbegränsas och kan förenas med villkor. Villkoren ska grundas på förutsättningar för den enskilda verksamheten och måste följas.

En förutsättning för ett tillstånd är att den sökande kan visa att verksamheten kan utföras och drivas utan risk för skada på grundvattenförekomsten. Den sökande ansvarar för att ta fram det material som behövs för prövningen. Om så inte sker kan tillsynsmyndigheten avvisa ansökan om tillstånd.

Dispens från meddelade skyddsföreskrifter

Om särskilda skäl föreligger kan tillsynsmyndigheten medge dispens från ovan meddelade föreskrifter. I samband med en dispensprövning kan tillsynsmyndigheten föreskriva de villkor som anses behövliga för att undvika vattenförorening (16 kap 2 § miljöbalken) och begränsa dispensens giltighetstid. Dispens får, enligt 7 kap 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Ersättning

De föreslagna föreskrifterna riktar sig mot åtgärder som kan antas förorena vattentillgången. I samband med samrådet med sakägare har dessa förelagts att anmäla sina anspråk och ange sina yrkanden till kommunen. Om anspråk inte gjordes i tid (tidsfristen som angavs i föreläggandet) förloras rätten till att göra

anspråk på betalning eller inlösning för de förbud som framgår av skyddsföreskrifterna. Men rätten till att i ett senare skede anmäla anspråk på ersättning i de fall tillstånd enligt skyddsföreskrifterna vägras eller förenas med särskilda villkor kvarstår alltså.

Undvika dubbelreglering

Skyddsföreskrifterna utformas på sådant sätt att dubbelreglering undviks. Till exempel är deponering av avfall redan en tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken (i miljöprövningsförordningen) och alltså behöver det inte regleras krav på tillstånd för sådan verksamhet i skyddsföreskrifterna. Upplag däremot är inte reglerat på samma sätt i miljöprövningsförordningen, varför tillståndsplikt införs.

Övrig och ny lagstiftning

Tillstånd och dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Förutom dessa skyddsföreskrifter gäller inom vattenskyddsområdet även sådana bestämmelser som meddelats med stöd av annan lagstiftning. Det innebär att en åtgärd kan vara tillåten ur risksynpunkt för vattentäkten men vara förbjuden på grund av annan lagstiftning.

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för föreskrifterna och som utökar skyldigheterna för sakägare inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Skyddsföreskrifterna för grundvattenskyddet gäller parallellt med de skyddsföreskrifter som gäller för ytvattenskyddet i de områden där yt- och grundvattenskyddsområdena överlappar.

Befintliga verksamheter med tillstånd

Av 15 § framgår att tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter inte krävs om verksamheten har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt miljöbalkens 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap. (vattenverksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken. Men om aktuellt tillstånd inte medför tillräcklig riskreducering för att undanröja stora risker för vattentäkten så kan det vara skäl till omprövning av tillståndet med stöd av 24 kap 5 § miljöbalken.

Uppsättning av skyltar och stängsel

Enligt 7 kap 22 § miljöbalken får länsstyrelsen eller kommunen föreskriva att skyltar eller stängsel skall sättas upp och att annans mark får tas i anspråk för detta. Där väg passerar gräns till skyddsområdet och längs med vägar som passerar genom skyddsområdet ansvarar huvudmannen för vattentäkten för att det sätts upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet. För uppsättning av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 m från

vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd. Inom vägområdet krävs tillstånd av vägghållningsmyndighet enligt 43 § väglagen.

Vid platser där risken för förorening av vattentäkten är särskilt stor, t.ex. vid en befintlig verksamhet eller vägkorsning nära uppströms vattentäktens intagspunkt, ska skyltar sättas upp som upplyser om vattenskyddsområdet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Södermanlands län.

För de sakägare som har delgivits beslutet med kungörelsedelgivning ska överklagandet lämnas skriftligen till Eskilstuna kommun, senast tre veckor efter att beslut om vattenskyddsområde har kungjorts i ortstidning. Av kungörelseannonsen framgår tidpunkten för när överklagandet ska vara inne. Information om överklagandetiden kommer också att finnas på kommunens hemsida.

För de som har delgivits beslutet genom vanlig delgivning ska överklagandet lämnas skriftligen till Eskilstuna kommun, senast tre veckor efter att beslut har mottagits.

Överklagandet ska lämnas skriftligt per brev till Eskilstuna kommun, Kommunstyrelsen, 631 86 Eskilstuna.

I överklagandet ska det framgå vilket beslut som överklagas, hur du vill att beslutet ska ändras och varför. Uppge diarienummer KSKF/2020:416, ditt namn, dina kontaktuppgifter och inom vilken fastighet i vattenskyddsområdet som du bor eller verkar. Skrivelsen ska vara egenhändigt undertecknad.

Om överklagandet har inkommit i rätt tid kommer överklagandet och handlingarna i ärendet att skickas vidare till Länsstyrelsen.

Definitioner av vissa begrepp

Arbetsmaskiner

Med arbetsfordon avses fordon som inte är avsedda att användas enbart för persontransport. Som exempel kan nämnas lastbil, traktor och tröska.

Avfall

Med avfall avses varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.

Avloppsvatten

Med avloppsvatten avses:

- Spillvatten eller annan flytande orenlighet
- Vatten som använts som kylning
- Vatten som avleds för avvattnings av en begravningsplats
- Dagvatten som avleds för sådan avvattnings av mark inom detaljplan som inte görs för en viss fastighet eller vissa fastigheters räkning

Bekämpningsmedel

En kemisk produkt som syftar till att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Begreppet omfattar växtskyddsmedel som används i huvudsak för att skydda växter och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. I begreppet ingår också biocider. Även träsäddsskyddsmedel inkluderas. I denna föreskrift betraktas kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel som kemiskt bekämpningsmedel.

Deponering

Med deponering avses bortskaffa avfall genom att lägga det på en deponi. Med deponi avses en upplagsplats för avfall som finns på eller i jorden. Som deponi räknas inte en plats där avfall:

1. lastas om för att förbereda det för vidare transport till en annan plats där det ska behandlas,
2. lagras innan det återvinns, om lagringen sker för en kortare period än tre år, eller
3. lagras innan det bortskaffas om lagringen sker för en kortare period än ett år

Fordon

Med fordon avses varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

För grund- eller ytvattnet skadliga kemiska produkter

Kemiska ämnen och andra för yt- eller grundvattnet skadliga produkter som kan påverka vattentäkten negativt och därmed riskera dricksvattenförsörjningen, t.ex. lösningsmedel, impregneringsmedel, svårnedbrytbara ämnen, toxiska ämnen, ämnen som kan ge smak- och luktpåverkan på dricksvattnet och andra miljö- och

hälssofarliga ämnen. I begreppet ingår också brandfarliga vätskor (vätskor med en flampunkt lika med eller lägre än 100° C). Även om enheten anges i liter så är det inte bara flytande kemikalier och petroleumprodukter som avses. Fasta produkter, exempelvis pulver, kan spridas med flytande produkter och vatten och innebära en minst lika stor risk för vattentäkten som flytande produkter. I begreppet och reglering i skyddsföreskrifterna ingår inte ämnen som inte kan förväntas sprida sig löst i vatten, på en vätskeyta eller bundna till partiklar i en vätska. Exempel är produkter med mycket hög viskositet (mycket trögflytande) för vilka viskositeten inte minskar vid temperaturförändring.

Förorenade massor

Med förorenade massor avses massor från ett förorenat område, eller efterbehandlingsobjekt, det vill säga från ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalt överskrider lokal eller regional bakgrundshalt.

Förvaringstankar

Med förvaringstankar avses ett kärl (cistern, tank och lös behållare) som innehåller kemikalier eller oljeprodukter samt kärl och dess tillhörande ledningars innehåll.

Hantering

I dessa skyddsföreskrifter definieras hantering som en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, spridning, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Husbehovstäkt

Med husbehovstäkt avses sådant uttag av material som ska användas inom den egna fastigheten för dess egna behov. Som husbehovstäkt betraktas inte täkt där det utbrutna materialet används som ersättning för tjänster, avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt.

Huvudman

Med huvudman avses ansvarig för den allmänna vattenförsörjningen inom en kommun.

Inert avfall

Med inert avfall avses avfall som:

1. inte genomgår några väsentliga fysikaliska, kemiska eller biologiska förändringar, löses upp, brinner eller reagerar fysikaliskt eller kemiskt på något annat sätt,
2. inte bryts ner biologiskt eller inverkar på andra material som det kommer i kontakt med på ett sätt som kan orsaka skador på miljön eller människors hälsa, och

3. har en total lakbarhet, ett totalt föroreningsinnehåll och en ekotoxicitet hos lakvattnet som är obetydlig och inte äventyrar kvaliteten på yt- eller grundvatten.

Jord- eller vattenslagning av bekämpningsmedelsbehandlade plantor

Med jord- eller vattenslagning av bekämpningsmedelsbehandlade plantor avses förvaring av plantor som är behandlade med bekämpningsmedel, i jord eller i vatten i väntan på att de ska planteras. Ofta förvaras många plantor på ett litet område, exempelvis i ett dike/vattendrag eller i jord. I dessa föreskrifter omfattas enbart yrkesmässig jord- eller vattenslagning, det vill säga det omfattar ett betydande antal plantor såsom vid återplantering i skogsbruk.

Mellanlagring av farligt avfall

Med mellanlagring av farligt avfall avses lagring som en del i att samla in det farliga avfallet.

Miljöfarlig verksamhet

Med miljöfarlig verksamhet avses

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i punkt 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller
3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.

Nederbördsskydd

Med nederbördsskydd avses tak eller liknande beständig anordning som skyddar mot nederbörd. Dubbelmantlade cisterner anses vara nederbördsskyddade.

Petroleumprodukter

Med petroleumprodukter avses produkter som framställs av råolja genom bearbetning i oljeraffinaderier. Omfattar exempelvis bensin, diesel, eldningsolja, fotogen och gasol samt basoljor för olika smörjmedel som till exempel motoroljor, turbinoljor, hydrauloljor och smörjfett. Här innefattas även spillolja.

Schaktning

Med schaktningsarbeten avses att sänkning av markytan, dvs att åstadkomma en grop i marken.

Sekundärt skydd

Med sekundärt skydd avses i dessa föreskrifter

- a) Invallning för enskild cistern eller behållare eller
- b) Invallning som är gemensam för flera cisterner eller behållare eller
- c) Dubbelmantlade rörledningar eller

- d) Dubbelmantling av cistern eller behållare
- e) Rum, som saknar golvbrunn alternativ har tätgjord golvbrunn, och kan inrymma hela den lagrade volymen vid läckage utan att läckage når mark eller vattendrag
- f) Annan anordning som säkerställer att hela mängden av det hanterade ämnet eller produkten kan samlas upp.

Det sekundära skyddet utgörs av ett tätt material som är beständigt mot avsett ämne eller produkt.

Tillsynsmyndighet

Med tillsynsmyndighet avses den kommunala nämnd, som kommunfullmäktige utser att ha ansvar för tillsyn enligt miljöbalken.

Täkt

Täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter.

Under uppsikt

Med förvaring av drivmedel i bränsletankar i fordon och arbetsmaskiner under uppsikt avses uppställning på gårdsplan eller i garage i anslutning till bostadsfastighet eller i anslutning till verksamhetslokal som bemannas av personal på normal arbetstid. Avställda fordon eller fordon med reparationsbehov (liknande skrotbilar) anses inte vara under uppsikt.

Upplag

Med upplag avses plats på land eller i vattnet för uppläggning och förvaring av förorenade ämnen, avfall, förorenade massor, massor med okänd miljöstatus eller andra förorenade produkter. Upplaget har inte karaktären av en deponi.

Utvidgning av energianläggning

För bergvärme: Inrättande av ytterligare borrhål så att antalet totalt sett blir fler än befintligt antal. Exempelvis genom att behålla befintligt borrhål och ta ytterligare ett borrhål i drift.

För ytvattenvärme och jordvärme: Väsentlig ökning av längd på kollektorslangen, dvs ökning av mer än en femtedel av slangens längd.

Växtnäringsämnen

Med växtnäringsämnen avses gödsel från djur (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel och urin), pressvatten från ensilage och liknande med syfte att höja växtproduktionen. I dessa föreskrifter ingår inte följande i begreppet växtnäringsämnen: gödsel direkt från betande djur, konstgödsel samt askåterföring i skogsmark. Yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen innefattar all hantering på växtodlingsgårdar samt hantering av gödsel motsvarande årsproduktionen från mer än 5 djurenheter.

Yrkesmässig hantering av bekämpningsmedel

Med yrkesmässig hantering av bekämpningsmedel avses hantering av växtskyddsmedel och biocider i klass 1 och klass 2.

Ändring av energianläggning

För bergvärme: I begreppet ändring ingår att:

- ersätta ett eller flera befintliga borrhål med lika många nya samtidigt som befintliga borrhål tas ur drift, dvs antalet borrhål ökar inte
- fördjupa ett borrhål
- ersätta ett befintligt borrhål med ett nytt djupare borrhål
- byta ut eller genomföra åtgärder på befintlig utrustning, t.ex. byta ut kollektorslang, åtgärda skadad slang m.m.

Att byta ut installationer ovan mark såsom värmepump räknas inte som en tillståndspliktig ändring enligt dessa föreskrifter.

För ytvattenvärme och jordvärme: byta ut eller genomföra åtgärder på befintlig utrustning, t.ex. byta ut kollektorslang och att åtgärda skadad kollektorslang. Att åtgärda förankring av kollektorslang eller att byta ut installationer ovan mark såsom värmepumpen räknas inte som en tillståndspliktig ändring enligt dessa föreskrifter.